

MA Pszichokalauz

Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

PSZICHOLÓGIAI INTÉZET

2017

TARTALOM

1. AZ MA KÉPZÉSRŐL

2. OKTATÓK ÉS MUNKATÁRSAK

3. A KÖZÖS ALAPOZÓ KURZUSOK ISMERTETÉSE

3.1. Közös kurzusok hálótérve

3.2. Közös kurzusok leírása

4. A SZAKIRÁNYOS PROGRAMOK ISMERTETÉSE

4.1. Klinikai és egészségpszichológiai szakirány

4.1.1. Szakirányos kurzusok hálótérve

4.1.2. Szakirányos kurzusok és terepgyakorlatok leírása

4.2. Kognitív és neuropszichológiai szakirány

4.2.1. Szakirányos kurzusok hálótérve

4.2.2. Szakirányos kurzusok és terepgyakorlatok leírása

4.3. Tanácsadás és iskolapszichológiai szakirány

4.3.1. Szakirányos kurzusok hálótérve

4.3.2. Szakirányos kurzusok és terepgyakorlatok leírása

5. SZAKDOLGOZAT, ZÁRÓVIZSGA, DIPLOMA

6. EGYÉB TUDNIVALÓK

6.1. Kiváló hallgatói program

6.2. Gyakran ismételt kérdések

Üdvözlét

Mint első éves mesterszakos hallgató lehetséges, hogy már ismerősként jön vissza, de az is lehet, hogy most ismerkedik intézetünkkel. Akár visszatérő, akár újonnan érkezett, szeretettel üdvözljük a Szegedi Tudományegyetem Pszichológiai Intézetében!

Ebben az áttekintő kalauzban részletesebben ismertetjük mesterszakos programjainkat. Bemutatjuk a képzés hálótérveit, a kurzusok tartalmát és a gyakorlati képzés formáit és terephelyeit. További fontos információk, segédletek és hírek találhatóak intézetünk honlapjának oldalain – kérjük, hogy kövesse ezeket figyelemmel!

Kívánjuk, hogy mint a Szegedi Tudományegyetem Pszichológiai Intézetének hallgatója, érje el céljait, és érezze magát jól nálunk!

Az Intézet vezetője: Dr. Szabó Éva,
valamint az összes oktató és dolgozó

1. AZ MA KÉPZÉSRŐL

A mesterképzésben szerezhető végzettségi szint: mesterfokozat (magister, master; rövidítve: MA); a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése: *okleveles pszichológus*. valamint zárójelben szerepel az elvégzett szakirány neve. A képzési idő 4 félév, a mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit. A pszichológus MA tanulmányok bemenete csak a pszichológus BA diploma lehet – más diploma birtokában nem lehet felvételt nyerni pszichológus MA programokba.

A pszichológus MA képzés tartalmát a magyarországi pszichológus képzőhelyek 2007 során közösen dolgozták ki és akkreditálták. Mindez annak a folyamatba illeszkedett, amelyet a magyar felsőoktatás Európa – kompatibilis “bolognai rendszerbe” történő átállása jelentett (ezt megelőzően a pszichológia szak egységesen ötéves képzés keretében folyt). Ennek megfelelően a képzőhelyek (beleértve sa szegedi intézetet) együtt dolgozták ki a képzés alapkereteit és a lehetséges szakirányok fő tartalmát. Ennek megfelelően tehát a pszichológus mesterképzés Magyarországon jelentős mértékben tartalmilag egységes alapokon folyik az egyes képzőhelyeken. A tartalmi különbségeket elsősorban az határozza meg, hogy egy képzőhely - adottságainak megfelelően- milyen szakirányokat indít.

Az SZTE Pszichológiai Intézetében három szakirány közül lehet választani, ezek: Klinikai és egészség-pszichológiai szakirány, Kognitív és neuropszichológiai szakirány, Tanácsadás és iskolapszichológia szakirány. A szakirányokat külön menüpontban mutatjuk be.

2. OKTATÓK ÉS MUNKATÁRSOK AZ MA PROGRAMBAN

Intézetünkben jelenleg 16 fő állású oktató dolgozik. Vannak akik ideiglenesen (GYES, külföldi ösztöndíj, teljes állású pályázati foglalkoztatás) távollévő kollégákat helyettesítenek, és vannak akik állandó óraadóként, külső munkatársakként vesznek részt az oktatásban. Végül vannak kollégák, akik más intézményekben, a terepgyakorlatok vezetőiként fogadják hallgatóinkat a mesterképzés keretében. A főállású oktatók és helyettesek állandó oktatói gárdát alkotnak, és egyaránt ellátják a BA és az MA programok nappali és levelezős óráit. Az oktatás szervezését, az intézet adminisztratív működését két fő állású munkatárs

biztosítja. Az oktatókra és munkatársakra vonatkozó információk megtalálhatóak az intézeti honlapon.

3. A KÖZÖS ALAPOZÓ KURZUSOK ISMERTETÉSE

A tanulmányok egy része minden szakirány részére közös törzsanyag, amelybe beletartoznak az alkalmazott pszichológia területei, a társtudományok alapismeretei, a módszertani és etikai ismeretek, továbbá a tudományos kutatás, a szakmai önképzés és a hatékony kommunikáció készségei.

3.1. A KÖZÖS KURZUSOK HÁLÓTERVE

TANTÁRGY	Ea /Gyak	Kredit	Félév
Fejlődéslélektani mesterkurzusok	Ea.	3	1.
Kognitív pszichológiai mesterkurzusok	Ea.	3	1.
Személyiséglélektani mesterkurzusok	Ea.	3	1.
Szociálpszichológiai mesterkurzusok	Ea.	3	1.
Pszichopatológiai alapismeretek	Ea.	2	1.
Módszertani készségfejlesztés: többváltozós statisztika	Gy.	3	1.
Módszertani készségfejlesztés: kritikai gondolkodás	Gy.	3	1.
Pályaszocializáció és kommunikációs készségfejlesztés	Gy.	4	1.
Pszichológus etika	Ea.	2	3.

3.2. A KÖZÖS MESTERSZAKOS KURZUSOK LEÍRÁSA

FEJLŐDÉSLÉLEKTANI MESTERKURZUS

A kurzus első része a szociális fejlődésre vonatkozó témákat tekinti át. Szerepet kap ebben a társas viselkedésre vonatkozó ismeretanyag: a kötődés, a proszociális, a visszahúzó és az agresszív viselkedés meghatározói és változása iskolás és serdülőkorban; a kortárs csoport (barátság, társas státusz) hatása; kooperáció és versengés életkori változásai. A szociális megismerés témáján belül tárgyalásra kerül a személyközi észlelés alapja és életkori módosulása, valamint a társadalmi kogníció különböző területei: a gazdaság, a politika, az iskola szereplőinek és szerveződésének megértése, a társadalmi rétegek, más nemzetek megismerésének fejlődése. A kurzus utolsó harmada képet ad a fejlődés fontosabb kérdéseiről (plaszticitás, folyamatosság a fejlődésben) és elméleteiről (dinamikus rendszer elmélet, kulturális pszichológiai szemlélet, élethosszig tartó fejlődés szemlélete).

KOGNITÍV PSZICHOLÓGIAI MESTERKURZUS

A kurzus célja, hogy a kognitív pszichológia egyes területein a hallgatók tudásának mélyítése. Célunk, hogy a hallgatók jobban megismerjék a legdinamikusabban fejlődő tudományterület legújabb kutatási eredményeit, paradigmáit, valamint, hogy a különböző kognitív mérőeljárások alapos vizsgálatával egy olyan eszköztárral rendelkezzenek, melyet hatékonyan tudnak alkalmazni későbbi gyakorlati munkájuk vagy kutatási tevékenységük során.

SZEMÉLYISÉGPSZICHOLÓGIAI MESTERKURZUS

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a személyiségkutatás és a személyiségelméletek alakulásának 20. század végi és 21. század eleji dilemmáival, a kvalitatív személyiségkutatási lehetőségekkel, elsősorban a kortárs pszichobiográfiai/élettörténet-elemzéssel. A félév középpontjában áll a szelf fogalma, ami mind a dinamikus, mind a kognitív – akadémikus, mind a narratív személyiségkutatásban kiemelkedően fontos szerepet játszik. A szemeszter első felében részletesen foglalkozunk a tárgykapcsolat-elméletekkel (Fairbairn, Winnicott, Kernberg) pszichoanalitikus szelfpszichológiával (Kohut és követői) és az azokból elszármazott irányzatokkal (Stern, mentalizációs elmélet, Fodorow feminista szelf-fejlődési modellje).

A félév második felében a kognitív, fenomenológiai és narratív személyiségpszichológiai irányzatokkal foglalkozunk. Megvizsgáljuk, hogy a fenti iskolák hogyan gondolkodnak az én mibenlétéről, az identitásról, a személyiségről. Sorra vesszük a klasszikus kognitív énelemleleteket, azok főbb fogalmait (személyes konstrukciók, énkép, énséma, önmonitorozás stb), a fenomenológiai tudatáram jellemzőit, olyan elméletalkotók munkáiban mint Husserl, Merleau-Ponty vagy Sartre. Megvizsgáljuk a narratív self, narratív identitás konstrukcióját, azaz, hogy mennyiben történeteszerű, azaz elbeszélhető az én, mennyiben konstituálja az identitást az élettörténet elbeszélte eseményei.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA MESTER KURZUS

A kurzus célja, hogy rendszerezze és a gyakorlati alkalmazás szempontjából integrálja a BA szinten megszerzett szociálpszichológiai ismereteket. A kurzus első részében az alkalmazás különböző szintjeivel, valamint az implementáció folyamatának jellemzőivel ismerkedhetnek meg a hallgatók. Ezt követően kooperatív csoportmunkában a hallgatók valós társadalmi vagy pszichológia problémákon keresztül mutatják be a szociálpszichológiai jelenségek dinamikáját, vagy a megoldás szempontjából alkalmazható ismereteket. Ezen túlmenően választhatják azt a megoldást is, hogy az egyes alkalmazási területeket alapul véve bemutatják a szociálpszichológia megjelenési lehetőségeit a legkülönbözőbb területeken. Így például, az oktatás a jog, a sport a szervezetek működési területén, a kriminalisztikában vagy a klinikai és egészségpszichológia szakterületén. A prezentációkat közös értékelés követi, amelynek során a hallgatóság kiegészítheti a témát további, korábban nem említett, de releváns ismeretek integrálásával. Az aktív projekt munka során a csoportok nemcsak felelevenítik, de új szempontból is szintetizálják a BA-s ismereteket. A prezentációknak köszönhetően a különböző képzőhelyekről érkező hallgatók alapismeretei közötti különbségek kiegyenlítődhetnek.

PÁLYASZOCIALIZÁCIÓ, PSZICHOLÓGUS ETIKA

Az etika és morálfilozófia alapjaiból kiindulva a pszichológia társadalmi viszonyain és társtudományokhoz való kapcsolatának bevezető részei után jutunk el a pszichológiai gyakorlat és kutatás etikájához. Kiemelt szerepet kap maga a diagnózis, a pszichiátriai betegség, így a diagnosztikai tevékenység etikája, és ehhez kapcsolódva a pszichoterápia. A személyekkel olyan különös kapcsolat jön létre a pszichológiai találkozások során, melyek pszichológiai tere védtelenné teheti a személyt. Így foglalkozunk a terápia és diagnosztika szenzitív tényezőivel, a bizalmi kapcsolat alapjaival, a kettős kapcsolat megakadályozásával, a stigmatizációval, és a pszichológus önismeretének jelenségével a diszkrimináció elkerülésében. Emellett jelentős szerepet kap a kutatás etikájának tárgyalása is, mind a szerzői oldal védelme is tisztasága, mind az adatszerzés humánuma, és a legkisebb károkozás elve, és lehetőség szerint a tájékozott beleegyezés alapján. Az igazságügyi szakértői munka felelőssége kiemelt. Emellett a pszichológiai tevékenységeket szabályozó jogszabályokat is áttekintjük. A feldolgozás módja, előadás, önálló irodalom feldolgozás és helyzetgyakorlatok.

PSZICHOPATOLÓGIAI ALAPISMERETEK

A patopszichológia a lélektani jelenségek kórosnak nevezett/tartott formáival foglalkozik, határterületi tárgy. A stúdium során kultúrtörténeti beágyazottsággal szemantikai tisztázottságot nyernek a napjaink klinikai pszichológiájában használatos szakkifejezések, szemléleti irányzatok, vizsgálati módszerek. A tantárgy pszichiátriai (medicinális) szegmense – a kórlélektannal szoros komplementaritásban - a mentális betegségek nozológiai kategóriáit, etiológiai összefüggéseit, epidemiológiai jellemzőit, diagnosztikai és terápiás

módszereit tárgyalja. Az előadásoknak és az azokat kiegészítő (esetbemutatókhoz rendelt) gyakorlatoknak elsődleges célja, hogy a hallgatók kialakíthassák a kóros lelki jelenségekkel kapcsolatos bio-pszicho-szociális szakismereteken alapuló holisztikus szemléletüket, és jártasságot szerezzenek a kóros lelki jelenségek azonosításában, amely majdani munkájukban a mentális egészség szekunder prevenciójának részeként funkcionálhat. A gyakorlatok során külön figyelmet kap a társszakmákkal való konzultációs készségek fejlesztése, a szakmai kompetenciák határainak kérdése.

MÓDSZERTANI KÉSZSÉGFEJLESZTÉS: TÖBBVÁLTOZÓS STATISZTIKA

A kurzus röviden feleleveníti a korábbi statisztika kurzuson oktatott főbb eljárásokat, majd olyan haladó szintű kvantitatív adatelemzési technikákat, statisztikai módszereket mutat be, amelyek lehetővé teszik a pszichológiai kísérletekből, kérdőíves felvételekből származó adatok mélyebb, pontosabb elemzését, a kapott eredmények helyes interpretálását. Tematikai csomópontok: A többváltozós magyarázó modellek lényege, A többszempontos variancia-analízis, az SPSS programozása a Syntax ablakból, Az interakció és az interferencia az UNIANOVA esetében, Lineáris regresszió-elemzés, Logisztikus regresszió-elemzés, Az adatredukciós módszerek lényege, Főkomponens-elemzés, Faktorelemzés, Klaszterelemzés, Útelemzés

MÓDSZERTANI KÉSZSÉGFEJLESZTÉS: KRITIKAI GONDOLKODÁS

A kurzus fejleszti azokat a gondolkodási készségeket, amelyek a szakmai közegben, médiában, vagy közgondolkodásban megjelenő pszichológiai elméletek és eredmények kritikai kezeléséhez szükségesek. Így többek között gyakoroltatja a források és a bizonyítékok hitelességének megbecslését, a bizonyítékok erősségének vagy gyengeségének felismerését, a tipikus érvelési hibákat, az érvelések mögötti előfeltevések, illetve a megalapozatlan konklúziók felismerését. A fenti kritikai gondolkodási készségek fejlesztése céljából részben pszichológiatörténeti, részben mai anyagokat (publikációk, viták) elemzünk.

PÁLYASZOCIALIZÁCIÓ I. -KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A tantárgy célja, hogy a hallgatók tapasztalati tanulás (saját élmény, tréning módszer) során megismerjék saját kommunikációs jellemzőiket. A csoportos visszajelzések nyomán és a személyes önismeret fejlődése útján korrigálni tudják azokat a hibákat, amelyek gátat jelenthetnek a hatékony kommunikációban. A fejlesztés főbb területei: Verbális és nem verbális elemek – kongruens kommunikáció gyakorlása. Hallgatás - Meghallgatás – a figyelem szerepe, és visszajelzés technikái Asszertív kommunikáció Kommunikáció vitahelyzetben – érvelés és meghallgatás Konfliktus és kommunikáció A tudományos kommunikáció jellemzői – eszközei. A hatékony prezentálás és előadás jellemzői Módszerek: Filmek, filmjelentek kommunikációs elemzése, páros gyakorlatok, videós visszajelzés a személyes kommunikáció jellemzőinek megismerésére, akvárium gyakorlatok, empátiás labor, szituációs játékok, prezentációs gyakorlatok

PSZICHOLÓGUS ETIKA

A kurzus épít a BA képzés Pszichológus etika előadás során elsajátított ismeretekre. A pszichológiai munka terepén szerzett gyakorlati kérdések, valamint a tervezett szakdolgozat potenciális kutatási etikai kérdéseinek feldolgozása zajlik.

4. A HÁROM SZAKIRÁNYOS PROGRAM ISMERTETÉSE

A tanulmányok jelentős részét a szakiránynak megfelelő speciális ismeretek és gyakorlati képzés tölti ki. Az egységes öt éves pszichológusképzést felváltó bolognai rendszer koncepciója azt az elképzelést fogalmazta meg, hogy a BA szakasz külön választásával a képzés legyen rugalmasabb, a 3 éves alapozó szakasz után ki lehessen lépni.

4.1. KLINIKAI ÉS EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

A Klinikai és egészségpszichológiai MA szakirány célja olyan szakemberek képzése, akik ismerik és értik az egészséges és patológiás viselkedés és a testi-lelki működések megjelenési formáit, alapmechanizmusait, bio-pszicho-szociális összefüggéseit, a diagnosztika alapelveit, továbbá a terápia, illetve a prevenció modelljeit és elméleti kereteit. A képzés során a hallgatók megismerkednek az egészségviselkedés és a betegségmagatartás, továbbá a viselkedéses és mentális zavarok vizsgálatának módszereivel és ezek alkalmazásával. Gyakorolják azokat az alapkészségeket, amelyekkel támogató (szupportív) kezelést és az egészséges erőforrások mobilizálását, a megküzdést segítő intervenciókat tudnak alkalmazni szakmai szupervízió mellett a betegellátás és az egészségmegőrzés különböző területein. A szakirány megalapozza az MA diplomát követő szakképzések (pl. klinikai, egészségpszichológiai, neuropszichológiai) elvégzését, a kutatói érdeklődéssel rendelkezők számára továbbá megnyitja adoktori iskolába jelentkezésként.

4.1.1. A KLINIKAI ÉS EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIA SZAKIRÁNYOS KURZUSOK HÁLÓTERVE

TANTÁRGY	Ea /Gyak	Kredit	Félév
Az egészség-pszichofiziológia anatómiai és élettani alapjai	Ea.	2	1
Kognitív idegtudomány	Ea.	3	2
Klinikai neuropszichológia és diagnosztika	Ea.	3	2
Addiktológiai alapismeretek	Ea.	3	2
Részletes pszichopatológia és pszichofarmakológia	Ea.	2	3
A Rorschach-teszt alapjai – elmélet és alkalmazás	Gy.	5	2
Rorschach 2	Gy.	2	3
A klinikai pszichológia és a tanácsadás alapjai	Ea.	3	2
Klinikai pszichodiagnosztika	Gy.	3	3
Életkorhoz kötődő pszichopatológia és pszichodiagnosztika	Ea.	3	3
Pszichoterápiás elméletek és intervenciók módszerei	Ea.	2	2
Az egészségpszichológia alapkérdései és társadalmi kontextusa	Ea.	2	1
Klinikai egészségpszichológia előadás	Ea.	3	2
Egészség-pszichofiziológia és pszichoneuroimmunológia	Ea.	3	2
Egészségmagatartás, egészségfejlesztés és egészségkommunikáció	Ea.	4	3
A stressz és a megküzdés, pozitív erőforrások	Ea.	3	2
Egybefüggő folyamatos terepmunka a klinikai pszichológia területén	Gy.	5	4
Egybefüggő folyamatos terepmunka az egészségpszichológia területén	Gy.	5	4
A preventív magatartás alapjai	Ea.	2	2
Klinikai és egészségpszichológiai betegvizsgálat, komplex esetelemzések	Gy.	4	3
Vezetett kutatómunka	Gy.	6	3
Módszertani specializáció	Gy.	6	3

Szakdolgozat	Gy.	20	4
Zárvizsga			

4.1.2. A KLINIKAI ÉS EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIA SZAKIRÁNYOS KURZUSOK ÉS TEREPGYAKORLATOK LEÍRÁSA

AZ EGÉSZSÉG-PSZICHOFIZIOLÓGIA ANATÓMIAI ÉS ÉLETTANI ALAPJAI

A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák azokat az alapvető anatómiai, élettani és pszichofiziológiai ismereteket, melyek nélkülözhetetlenek a pszichoneuroimmunológia különböző területeinek megértéséhez. Vagyis a kurzus azokat a pszichofiziológiai jelenségeket és folyamatokat tárgyalja, melyek az életmód, a szociális kapcsolatok és a pszichés tényezők immunműködést befolyásoló hatásának az alapját képezik.

Ennek érdekében a hallgatók megismerkednek az egészség-pszichofiziológia főbb területeinek anatómiai és élettani hátterével, az alapvető immunológiai fogalmakkal és jelenségekkel, valamint az immunrendszer kapcsolataival az idegrendszer és a hormonrendszer felé. Ezen kívül bepillantást nyernek a különböző immunpatológiai és pszichiátriai kórképek immunológiai jellegzetességeibe.

AZ EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIA ALAPKÉRDÉSEI ÉS TÁRSADALMI KONTEXTUSA

A kurzus során bemutatásra kerül az egészségpszichológia történeti fejlődése, a kialakulását befolyásoló tudományos trendek és társadalmi szükségszerűségek. A hallgatók betekintést kapnak a pszichoszomatikus irányzatok, a pozitív pszichológia, a stresszkutatások, illetve a magatartástudományok területén végbement általános változásokba, melyek hozzájárultak az új diszciplína létrejöttéhez. Képet kapnak azokról, a nyugati társadalmakat érintő, majd pedig a globalizáció révén világméretű társadalmi és kulturális problémákról, melyek szintén szükségszerűvé tették az egészségviselkedéssel kapcsolatos új pszichológiai terület kialakulását. A kurzus további részében az egészségpszichológia alapvető szemléleti kereteit és modelljeit ismerik meg a hallgatók, képet kapva arról, hogy ezek miként integrálódtak a kutatás és a gyakorlati alkalmazás kérdésfelvetéseibe. Továbbá, megismerik az egészségpszichológia négy nagy alterületét és az ott megjelenő kortárs problémákat, fejlődési irányvonalakat.

KOGNITÍV IDEGTUDOMÁNY

A kurzus áttekintést nyújt a pszichológiai kutatásokban viszonylag széles körben használt élettani, idegtudományi vizsgálati módszerekről. Célja, hogy megismertesse a hallgatókat mind a mérési elvekkel (mit mérünk, a mérés milyen fizikai és élettani törvényeken alapszik, mik a mérések legfontosabb előfeltételei és korlátai), mind pedig avval, hogy ezen mérések milyen pszichológiai (ezen belül hangsúlyosan kognitív pszichológiai) kutatásokhoz nyújthatnak segítséget. Ennek megfelelően, az egyes módszerek ismertetése mellett nagy hangsúllyal szerepel az adott módszerrel megválaszolható kérdések jellege és ezek jelentősége a kognitív pszichológiai kutatásokban: mikor indokolt és mikor felesleges az egyes módszerek használata; hogyan kombinálhatók a pszichológia hagyományos kísérleti módszerei idegtudományi kísérleti eljárásokkal; az idegtudományi módszerek használatának etikai vonatkozásai; stb. A szeminárium az egyes módszerek pszichológiai felhasználásának ismereteit mai, a szakirodalomban megjelent kísérletes példák segítségével mélyít el. A kurzus során a hallgatók betekintést nyernek az intézetben zajló elektroenkefalográfiái vizsgálatokba, melyekből gyakorlati bemutatót is kapnak.

KLINIKAI NEUROPSZICHOLÓGIA ÉS DIAGNOSZTIKA

A kurzus napjaink talán legdinamikusabban fejlődő pszichológiai irányzatát, a kognitív neuropszichológiát mutatja be. Az előadások áttekintik az agysérülések következtében kialakuló megismerőfunkció-zavarok vizsgálata alapján kialakított modern tudományos elméleteket. A nyelvi, tárgy- és arcészlelési, emlékezeti vagy téri tájékozódásbeli zavarok

hátterében megfigyelhető idegrendszeri károsodások és a neuropszichológiai módszerek segítségével feltárható funkciókiesések fontos összefüggéseket tárnak fel az agy-elme kapcsolatáról. A kurzus az elméleti modellek mellett részletes ismertetést nyújt a neuropszichológiai diagnosztikai munka során használt legelterjedtebb vizsgálómódszerek struktúrájáról és értékelési rendszeréről is.

ADDIKTOLÓGIAI ALAPISMERETEK

A tantárgy a korszerű addiktológiai ismeretek klinikai és egészségpszichológiai vonatkozásaival ismerteti meg a hallgatókat. A kurzus négy részre oszlik. A történeti bevezető után az elsőben az abúzus/függőség/dependencia kialakulását és fennmaradását magyarázó modellekre (biológiai-orvosi, dinamikus, kognitív-tanuláselméleti, szociálpszichológiai) esik a hangsúly, ezt követi a különböző részterületek (dohányzás, alkohol, drog, játékszenvedély, tevékenység-addikció, társfüggőség) pszichopatológiájának és patopszichológiájának megtárgyalása. A harmadik rész a diagnosztikával foglalkozik, ami kiterjed a háttérben meghúzódó személyiségtényezőkre, komorbid állapotokra (szorongás, depresszió, személyiségzavarok) a szövődmények (kognitív károsodás) feltárására. Az utolsó rész a komplex terápiás lehetőségeket veszi számba a prevenciótól az egyéni és csoportos pszichoterápián és farmakológiai kezelésen át egészen a zárt intézményben zajló rehabilitációig.

RÉSZLETES PSZICHOPATOLÓGIA ÉS PSZICHOFARMAKOLÓGIA

A kurzus középpontjában a főbb pszichopatológiai jelenségek részletes tünettannának megismerése és beazonosítása áll. Mind a diagnosztikai, mind a részletes differenciáldiagnosztikai kérdéseket az ismert klasszifikációs rendszerek (DSM, BNO) alapján vizsgáljuk meg. Ugyanakkor a viselkedési és pszichés tünetek dinamikája, a terápiás tervezés és a pszichiátriai-pszichológiai munka találkozási pontjainak egészségpszichológiai vetületeit is kiemelten kezeljük ebben a kurzusban. Kitérünk a pszichopatológia gyakorlati kérdéseinek fekvő- és járóbeteg ellátásban előforduló megjelenéseivel, a beteggel való kapcsolatba lépés kezdetétől fontos pszichopatológiai jelenségek gondozásának lehetőségeire, a pszichoedukáció jelentőségére. Olyan alapfokú pszichofarmakológiai ismeretek átadására is törekszünk az előadások során, amely segít megérteni a pszichofarmakonok hatásait a betegek pszichológiai állapotára. Ezzel szoros összefüggésben vizsgáljuk mindezen találkozási pontok nehézségeit és azokat a fontos döntéshelyzeteket amikor ezeken a pontokon a gyógyítási folyamatok egymást erősíthetik.

A KLINIKAI PSZICHOLÓGIA ÉS A TANÁCSADÁS ALAPJAI

A kurzus a klinikai pszichológia és a tanácsadás korszerű ismereteinek elsajátítását célozza. Történeti kontextusba ágyazva kijelöli a diszciplína a helyét alkalmazott pszichológia területén belül, tisztázza annak viszonyát a társtudományokkal (pszichiátria, orvosi pszichológia, egészségpszichológia), bemutatja az ellátási területeket és a kompetenciahatárokat. A hallgatók részletesen megismerkednek a kóros pszichés jelenségek kialakulását és működését magyarázó legjelentősebb modellekkel (biológiai-orvosi, dinamikus, kognitív-tanuláselméleti, fenomenológiai), amit a lelki zavarok pszichopatológiájára és patopszichológiájára vonatkozó ismeretek követnek. Kitérünk a klinikai pszichológus legfontosabb tevékenységi területeire (diagnosztika, terápia-tanácsadás-prevenció, oktatás, kutatás), áttekintjük munkájának eszközrendszerét (interjú-exploráció, tesztvizsgálatok), és tisztázzuk az egyes segítő tevékenységek (krízisintervenció, tanácsadás, terápia) legfontosabb hasonlóságait és különbségeit. Foglalkozunk a munkakört érintő legfontosabb nehézségekkel (szakmai, etikai, jogi), és az azok kezelésére hivatott tevékenységekkel (önismeret, szupervízió).

PSZICHOTERÁPIÁS ELMÉLETEK ÉS INTERVENCIÓS MÓDSZEREK

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a lélektani eszközökkel történő gyógyítás sajátosságaival és formáival. Kitérünk a diszciplína kialakulásának történetére, hazai sajátosságaira, ellátási területeire és a kompetenciahatárokra (pszichológus, klinikai szakpszichológus, pszichiáter, pszichoterapeuta). Ezután a pszichoterápiák közös

sajátosságaival foglalkozunk: a terápiás kapcsolat meghatározóival, a terápiás folyamat szakaszaival és dinamikájával, a pszichoterápiás diagnosztikával, az indikáció/kontraindikáció és a módszerkombinációk kérdéseivel. Ezt követően a pszichoterápiás módszerek (dinamikus, kognitív, relaxáció és hipnózis, csoportterápiák, rendszerszemléletű módszerek) és az alkalmazási területek (szubklinikus esetek, pszichiátriai zavarok, pszichoszomatika, krízisintervenció) bemutatása következik. Külön kitérünk a pszichoterápiás tevékenységgel együtt járó szakmai és etikai kérdésekre, a képzési rendszerek elérhetőségére.

KLINIKAI EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIA

A kurzus során bemutatásra kerül a klinikai egészségpszichológia, mint az egészségpszichológia négy alkalmazási területének egyike, bemutatása. Az előadások felölelik a beteggé válás folyamatát befolyásoló tényezők, a betegséggel való megküzdés, a rehabilitáció, illetve a gyógyító kapcsolat különböző kérdéseit. Az első témablokkban a tünetészlelés, a stressz és a pszichoneuroimmunológia témáiról lesz szó. Ezek után a kontroll, a társas támogatás, a megküzdés és a krónikus betegek pszichológiai ellátása a téma. Mindezek a kérdéskörök a különböző ellátási területek és betegségcsoportok szerint kerülnek bemutatásra: alapellátás, belgyógyászati betegségek, sebészet, stb. területei. Külön hangsúly kerül a gyógyító kapcsolat és kommunikáció problémakörére, a klinikai egészségpszichológus tanácsadó szerepére, melyet az ellátó személyzet számára tölt be. Bemutatásra kerülnek a betegellátás területén dolgozó egészségpszichológusok szakmai szerepének speciális kérdései is.

EGÉSZSÉG-PSZICHOFIZIOLÓGIA ÉS PSZICHONEUROIMMUNOLÓGIA

A kurzus során bemutatjuk az élettani folyamatok fenntartása céljából elengedhetetlen idegi és endokrin szabályzórendszereket, és azok szerepét a betegségek kialakulásában és legyőzésében. Részletesen ismertetjük a kognitív-emocionális folyamatok összefüggéseit a vegetatív idegrendszeri, hormonális és immunfolyamatokkal, különös tekintettel a fájdalom kezelésére, stresszhatásokra, autoimmun betegségekre, endokrin rendellenességekre, affektív zavarokra valamint a tumorok kialakulására. A hallgatók megismerkedhetnek továbbá a placebohatás feltételezett mechanizmusaival, az egészségmegőrzési módszerek (testmozgás, diéta, meditációs technikák) élettani alapjaival, valamint a betegségek leküzdésének nem-farmakológiai módjaival (pszichoterápia, fizikoterápia, akupunktúra, egyéb rehabilitációs módszerek, nem-invazív agyi ingerlési technikák), azok agyi, hormonális, immunológiai és célszervi hatásmechanizmusával.

A STRESSZ ÉS A MEGKÜZDÉS, POZITIV ERŐFORRASOK

A kurzus első felében a stressz-válasz pszichofiziológiájának, valamint különböző elméleteinek (pl. biomedikális, pszichoszociális, biopszichoszociális elméletek) áttekintésére kerül sor, majd bemutatásra kerülnek a stresszel való megküzdés környezeti és személyiségbeli tényezői, a megküzdési stratégiák, és a hatékonyan megküzdő személyiség jellemzői, a megküzdés és a mentális egészség kapcsolata. A kurzus további részében a megküzdés és a stressz kutatási módszereinek (kutatási designok, mérőeszközök) és eredményeinek ismertetésére kerül sor. A kurzus során a megküzdés speciális kontextusai – a fizikai és lelki traumákkal való megküzdés – is hangsúlyt kapnak. A kurzus a megküzdés szelf-transzformáló aspektusainak ismertetésével zárul (trauma és személyes növekedés).

A PREVENTÍV MAGATARTÁS ALAPJAI

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a preventív egészségviselkedés alapjaival. Bemutatásra kerülnek az egészségviselkedést meghatározó tényezők, így például az egészséggel kapcsolatos nézetek, reprezentációk, és társas-kulturális hatások, így például a média hatása. Kiemelt szerepet kap az egészségviselkedés módosításának kognitív-viselkedéses nézőpontja. Külön tárgyaljuk bizonyos speciális rizikóviselkedések (alkoholfogyasztás, dohányzás, mozgáshiány stb.) módosításának a lehetőségeit. Szó lesz a stressz és a betegségek kapcsolatáról, a stresszkezelés lehetséges módzatairól is. Külön

tárgyaljuk a megküzdési stratégiákkal kapcsolatos elméleteket és ezek gyakorlati alkalmazhatóságát, illetve az egészségügyi kampányok társadalomlélektani kérdéseit.

KLINIKAI PSZICHODIAGNOSZTIKA

A klinikai pszichológia egyik legfontosabb alkalmazási formája a pszichodiagnosztikai munka, ami számos területen (egészségügy, pszichoterápia, alkalmasság-vizsgálat, igazságügyi szakértői tevékenység) nélkülözhetetlen. A félév folyamán a normalitás és patológia viszonyának tisztázását követően elhelyezzük a diagnosztikát az ellátási protokollban (klinikai kérdés – vizsgálat – diagnosztika – prognosztika – indikáció/kontraindikáció). A hallgatók megismerik a klinikai pszichológus diagnosztikai eszköztárának három fő formáját: az interjú/exploráció, a megfigyelésre épülő viselkedésszemponturna diagnosztikát és a tesztvizsgálatokat, amely utóbbit tovább differenciáljuk (teljesítmény és személyiségtesztek). A kurzus során lehetőség nyílik a legfontosabb eszközök (papír-ceruza tesztek, projektív tesztek alkalmazásának elsajátítására (tesztbattériák összeállítása), emellett külön hangsúlyt helyezünk a diagnosztikus fázis terápiás vonatkozásainak tisztázására is.

ÉLETKORHOZ KÖTŐDŐ PSZICHOPATOLÓGIA ÉS PSZICHODIAGNOSZTIKA

Az előadások az egyes gyermek- és serdülőkori mentális zavarokat mutatják be a fejlődési pszichopatológia újabb szemléleti keretében. Nemcsak az egyes mentális zavarok jellemzőit ismerhetik meg a hallgatók, hanem a zavarféleségek folyamatának, változásának útvonalt, a biológiai, pszichológiai, szociális és kulturális jellegű kockázati és védőfaktorok hatásait, ezeknek a faktoroknak az interakcióját, illetve a patológiás folyamatok stabilitásának, változásának feltételeit, körülményeit. Az egyes mentális zavarokhoz kapcsolt diagnosztikai alapismeretek magukban foglalják a klinikai pszichológiában használt különböző interjútipusok megismerését, a differenciál-diagnosztikai eljárások bemutatását, a becslőskálák, tesztek, kérdőívek megismertetését. A diagnosztikai eszközök megismerésén túl a pszichodiagnosztikai kérdés és lelet összefüggésére is kitér a kurzus.

EGÉSZSÉGMAGATARTÁS, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS ÉS EGÉSZSÉKKOMMUNIKÁCIÓ

A tantárgy célja az egészség pszichológiai összefüggéseinek megvilágítása. A félév első részében bemutatásra kerülnek az egészségmagatartás pszichológiai modelljei, illetve az egészség szempontjából problémás viselkedések megjelenési formái (táplálkozási problémák, szerhasználat, testmozgás hiánya, problémás szexuális magatartás, elhanyagolt szűrések), továbbá áttekintésre kerülnek az egészség fejlesztését elősegítő viselkedés megjelenését meghatározó tényezők. A félév második felében az egészségfejlesztés alapfogalmaival, elméleteivel és módszereivel ismerkedünk meg, áttekintve az egészségkommunikáció egyes szintjeit, és a hozzájuk kapcsolódó kommunikációs eszközök jellegzetességeit. A kurzus kitér az iskolai egészségfejlesztés lehetőségeire és hatékony módszereire.

KLINIKAI ÉS EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIAI BETEGVIZSGÁLAT, KOMPLEX ESETELEMZÉSEK

A klinikai és egészségügyi területen dolgozó pszichológus legfontosabb feladatai közé tartozik a betegek vizsgálata és az esetek komplex feldolgozása a team-munka keretein belül. Ennek során integrálnia kell személyiségpszichológiai, pszichopatológiai ismereteit a vizsgálati eszközök és technikák alkalmazásának készségével, és megfelelően kézben kell tudnia tartani a diagnosztikai munka pszichoterápiás elemeit is. A kurzus során a hallgatók gyakorlati munkából vett példák részletes elemzésén keresztül sajátítják el a vizsgálatok megtervezéséhez, lefolytatásához és az eredmények adekvát felhasználásához szükséges ismereteket. Az esetek elemzésével betekintést nyerhetnek a folyamat dinamikájába, és megtanulhatják és a munkavégzés során felmerülő konfliktusok és személyes vonatkozások kompetens kezelési formáit is.

A RORSCHACH-TEST ALAPJAI – ELMÉLET ÉS ALKALMAZÁS

A félév során a hallgatók a Rorschach teszt mint személyiségvizsgáló eljárás használatának elméleti és gyakorlati alapjait valamint a jegyzőkönyv jelölését sajátítják el.

A tananyag elsajátítása folyamatos gyakorlást és munkát igényel, ami az órai részvétel során és a házi feladatokban ölt testet.

RORSCHACH II.

A Rorschach I. kurzusra építve, ahol megismerkedtünk az eszközzel, a hallgatók megtanulták a teszt felvételét és az öt oszlop lejelölését, a második féléves anyag részét képezi a mutatók kiszámolásának megtanulása, valamint a háromféle értelmezés (mutató szerinti, szekvenciális és felszólító jelleg szerinti) alapjainak elsajátítása. A félév végén arra is kitérünk, hogy hogyan lehet a teszt alapján nyert adatokból – megfelelő klinikai kérdés nyomán és az explorációs adatokkal integrálva - adekvát pszichológiai véleményt írni.

VEZETETT KUTATÓMUNKA

A kurzus során a hallgatók választott kutatási témákat dolgoznak fel, témavezető tutor segítségével.

MÓDSZERTANI SPECIALIZÁCIÓ

A kurzus során a hallgatók az utóbbi évtizedek nemzetközi és hazai klinikai pszichológiai és egészségpszichológiai kutatásaiból megjelent tanulmányokkal ismerkednek meg, és ezeket elemzik. Az elemzések során rámutatunk az alkalmazott módszertani eljárásokra, a jellemző szemléleti keretekre és kérdésfelvetésekre. Mindezek alapján a hallgatók önálló kutatási terveket dolgoznak ki, és ezeket közösen értékelik. A kurzus alapvető célja a kutatói gondolkodás és a kutatási készségek fejlesztése.

TEREPGYAKORLAT

A 90 órás klinikai pszichológiai és 90 órás egészségpszichológiai terepgyakorlatok olyan egészségügyi intézményekben folynak, ahol szakmai tapasztalattal és szakpszichológusi végzettséggel rendelkező kollégák dolgoznak. A hallgatók a gyakorlólhelyeken megismerkednek a betegellátás intézményi közegével, bepillantást kapnak az exploráció, a diagnosztika, a betegvezetés és a terápia alapvető folyamataiba. Az ismereteiket a tereptanárok, illetve a tantermi gyakorlatok vezetői segítségével alkalmazhatják és dolgozhatják fel. A Szegedi Egyetem Pszichológiai Intézete elsősorban a Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ betegellátó részlegeiben Szegeden, de a Dél-Alföldi térség más nagyvárosaiban (Gyula, Hódmezővásárhely, Szolnok), valamint Budapesten is rendelkezik gyakorlólhelyekkel. A levelező képzésben résztvevők számára igyekszünk lehetőséget biztosítani a lakóhelyükhöz közel eső településen a gyakorlat elvégzésére.

EGYBEFÜGGŐ FOLYAMATOS TEREPMUNKA A KLINIKAI PSZICHOLÓGIA TERÜLETÉN

A klinikai pszichológiai munka elsajátítása elválaszthatatlan a megtanult ismeretek alkalmazásától és az ehhez szükséges készségek kialakításától és begyakorlásától. Ezt a hallgatók a Pszichológiai Intézettel kapcsolatban lévő intézményekben (klinikák, rehabilitációs intézetek) eltöltött gyakorlati idő alatt tapasztalhatják meg. A gyakorlatokon az ellátó egységek szakmai profiljától függően kell diagnosztikus, konzultációs és tanácsadási tevékenységet folytatniuk. Munkájuk felügyeletét és támogatását egyrészt a gyakorlatvezető szakember, másrészt a Pszichológiai Intézet munkatársai gyakorlatért felelős munkatársai végzik. Az előbbi elsősorban gyakorlati segítséget nyújt a konkrét munkavégzés során, míg az utóbbiak szupervíziós támogatást biztosítanak, és segítik a gyakorlati tapasztalatok integrálását a képzés során elsajátított ismeretekbe és a szakmai szocializációs/önismereti folyamatokba.

EGYBEFÜGGŐ FOLYAMATOS TEREPMUNKA AZ EGÉSZSÉGPSZICHOLÓGIA TERÜLETÉN

A terepgyakorlat során a hallgatók különböző ellátóhelyeken és az egészségprevenció területén illetékes intézményekben, illetve közösségi helyszíneken töltenek el a curriculum szerint meghatározott időt. A gyakorlaton a gyakorlóhelyen dolgozó pszichológus, illetve intézményi tutor segítségével kapnak bepillantást az egészségpszichológia alkalmazásáról (pl. klinikai egészségpszichológia, egészségfejlesztés az iskolában, munkahelyi stressz-megelőzés, stb.). Gyakorlati feladatként explorációs, megfigyelési és viselkedéselemzési feladatokat kapnak, továbbá kérdőíveket és teszteket vesznek fel. A feladatokkal kapcsolatos elemzéseiket, jegyzőkönyveiket, továbbá a kérdőívek eredményeit a ttorral megbeszélve, illetve esetelemző csoportfoglalkozások segítségével dolgozzák fel.

4.2. A KOGNITÍV ÉS NEUROPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

A Kognitív és neuropszichológiai szakirány elmélyíti az alapvető kognitív rendszerek (észlelés és cselekvés, nyelv, gondolkodás) működésének, fejlődésének és kutatási módszereinek ismeretét, kitérve a neuropszichológia, a pszicholingvisztika, az evolúciós és biológiai pszichológia területeire. A szakirány hallgatói megismerik a kognitív idegtudomány, a pszichiátria, a neurogenetika és a viselkedésgenetika kognitív pszichológiában hasznosítható legújabb eredményeit, diagnosztikai módszereit és fejlődési tendenciáit. A tantárgyi programban nagy hangsúlyt kap az önálló kutatómunkára való felkészítést. A hallgatók alkalmassá válnak a modern kísérleti pszichológia módszertanának alkalmazására, önálló kutatómunka megtervezésére és kivitelezésére, valamint gyakorlati munka végzésére a kognitív tudomány alkalmazott területein. A kutatómunka keretében többek között lehetőség nyílik jól felszerelt EEG laboratóriumunkban ismerkedni az elektrofiziológia módszereivel. A szakirány erős felkészítést ad további doktori tanulmányok folytatására hazai vagy külföldi doktori iskolákban, és megalapozza az MA diplomát követő szakképzések (pl. klinikai, egészségpszichológiai, és neuropszichológiai) elvégzését.

4.2.1. A KOGNITÍV ÉS NEUROPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNYOS KURZUSOK HÁLÓTERVE

TANTÁRGY	Ea Gyak	Kredit	Félév
Kognitív rendszerek 1. Észlelés	Ea.	2	1
Kognitív rendszerek 2. Alvás és emlékezet	Ea.	2	2
Kognitív rendszerek 3. Magasabb rendű kognitív folyamatok	Ea.	2	3
Új utak a kognitív tudományban	Ea.	2	1
Klinikai neuropszichológia és diagnosztika	Ea.	3	2
Klinikai pszichológia és pszichoterápia	Gy	2	3
A Rorschach-teszt alapjai – elmélet és alkalmazás	Gy.	5	2
Rorschach 2	Gy	2	3
Kognitív rendszerek fejlődése és modellezése. Agyi képzőanyagok	Ea.	2	2
Programozás 1.	Ea	3	2
Programozás 2.	Gy.	2	3
Fejezetek a fejlődéslélektan területeiből	Ea.	2	2
Kognitív idegtudomány	Ea.	3	2
Fejlődés- és neuropszichiátria	Ea.	2	3
Vezetett kutatómunka	Gy.	10	3

Intézményen belüli gyakorlat 1	Gy.	10	2
Intézményen belüli gyakorlat 2	Gy.	10	3
Terepgyakorlat	Gy.	10	4
Szakdolgozat	Gy.	20	4
Zárvizsga			

4.2.2. A KOGNITÍV ÉS NEUROPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNYOS KURZUSOK ÉS TEREPGYAKORLATOK LEÍRÁSA

KOGNITÍV RENDSZEREK 1. ÉSZLELÉS

A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek az észlelés pszichológiai kutatásában legfontosabb szerepet játszó tudományos iskolák célkitűzéseiről, az általuk bevezetett fogalmakról és feltételezett mechanizmusokról. Néhány alapvető módszertani és a referencia keretet érintő kérdés megbeszélése, a pszichológiai, élettani, illetve számítási modellezés megközelítés összehasonlítása után a kurzus történeti sorrendben tárgyalja az észlelés pszichológiai iskoláit, annak érdekében, hogy megmutathassa az azok közötti interakciókat. A bemutatás a fogalmi, elméleti kérdésekre összpontosít és az ezek szempontjából kritikus kísérleteket ismerteti. Az egyes iskolák tárgyalása kitér az adott észlelési elmélet kapcsolatára más pszichológiai fogalmakkal (figyelem, emlékezet, motiváció) illetve az elméletek alkalmazási lehetőségeire. Tárgyalt iskolák: pszichofizika, Gestalt, Brunswik elmélete, empiricista észlelés elméletek (pl. Gregory), direkt észlelés (Gibson).

ÚJ UTAK A KOGNITÍV TUDOMÁNYBAN – EMBODIMENT IRÁNYZATOK

A kurzus olyan, a kognitív tudományban ma befolyást gyakorló kutatási programokkal ismerteti meg a hallgatókat, amelyek közös címkéje: „*embodied cognition*”, vagy „*embodied – embedded cognition*”. Ezekben – az amúgy nagyon különböző - irányzatokban közös, hogy kutatási programjuk alaptézise szerint testi mivoltunk lényeges és nem triviális módon befolyásolja kognitív folyamatainkat. Az embodiment tézis magában foglalja azt is, hogy a kognitív folyamatok lényegükben fogva „szituáltak” és kiterjednek a kogníció közegére, azaz ezek a megközelítések a kognitív folyamatok gyökereit az organizmus – környezet rendszer szintjén keresik. Ez a kiindulópont különböző konzekvenciákat von maga után, amelyek fényében a megismerő folyamatokra vonatkozó hagyományos felfogásunk és kutatási programunk több ponton átértékelődhet.

KOGNITÍV RENDSZEREK 2. ALVÁS ÉS EMLÉKEZET

A kurzus a munkamemória és emlékezeti előhívás kutatási módszereibe vezeti be a hallgatót. Három nagyobb emlékezetkutatási terület módszereit mutatjuk be: 1) A munkamemória rendszer kapacitásában meglévő egyéni különbségek és a hosszú távú tanulás viszonyát vizsgáló kutatások. 2) Az előhívási folyamatok működését, az emlékezés folyamatában megkonstruált emlékezeti anyag szerveződését elemző vizsgálatok. 3) Az emlékezet diszfunkcionális működését feltáró neuropszichológiai vizsgálatok. Valamennyi területnél áttekintjük a legismertebb vizsgálómódszereket és kísérleti paradigmákat. A hallgatók aktívan bekapcsolódnak az egyes területek módszertanát alkalmazó kutatási programokba, és ellenőrzött, önálló kutatómunkát végeznek.

PROGRAMOZÁS 1

KOGNITÍV RENDSZEREK FEJLŐDÉSE ÉS MODELLEZÉSE. AGYI KÉPALKOTÓ ELJÁRÁSOK

KLINIKAI NEUROPSZICHOLÓGIA ÉS DIAGNOSZTIKA

A kurzus napjaink talán legdinamikusabban fejlődő pszichológiai irányzatát, a kognitív neuropszichológiát mutatja be. Az előadások áttekintik az agysérülések következtében

kialakuló megismerőfunkció-zavarok vizsgálata alapján kialakított modern tudományos elméleteket. A nyelvi, tárgy- és arcészlelési, emlékezeti vagy téri tájékozódásbeli zavarok hátterében megfigyelhető idegrendszeri károsodások és a neuropszichológiai módszerek segítségével feltárható funkciókiesések fontos összefüggéseket tárnak fel az agy-elme kapcsolatáról. A kurzus az elméleti modellek mellett részletes ismertetést nyújt a neuropszichológiai diagnosztikai munka során használt legelterjedtebb vizsgálómódszerek struktúrájáról és értékelési rendszeréről is.

A RORSCHACH-TESTT ALAPJAI – ELMÉLET ÉS ALKALMAZÁS

A félév során a hallgatók a Rorschach teszt mint személyiségvizsgáló eljárás használatának elméleti és gyakorlati alapjait valamint a jegyzőkönyv jelölését sajátítják el. A tananyag elsajátítása folyamatos gyakorlást és munkát igényel, ami az órai részvétel során és aházi feladatokban ölt testet.

FEJEZETEK A FEJLŐDÉSLÉLEKTAN TERÜLETÉRŐL

A dinamikus rendszerszemlélet egyre jelentősebb befolyást gyakorol a fejlődéskutatásban, mivel alkalmas a változás és stabilitás együttes megragadására a fejlődési folyamatban, és eszközt ad ezen folyamatok modellálására. E megközelítés szerint az egyedek egymással gazdag interakcióban álló kontextuális erőterbe beágyazva fejlődnek, miközben maguk is formálói ennek az erőternek. A dinamikus rendszerszemlélet konceptuális keretet ad a nemlineáris fejlődési folyamatok elméleti megragadására, empirikus kutatására és gyakorlati alkalmazására. A kurzus átfogó képet nyújt a dinamikus rendszerszemlélet fogalmi és konceptuális alapjairól, és illusztratív kutatások bemutatásán keresztül világítja meg, hogy ez a megközelítés miben nyújt új eszközöket a fejlődési folyamat kutatásához.

KOGNITÍV IDEGTUDOMÁNY

A kurzus célja megismertetni a hallgatót a kognitív pszichológia főbb területein végzett idegtudományi kutatások eredményeiről, hatásairól. Szó esik az agyi képzőanyag eljárások és humán elektrofiziológiai módszerek előnyeiről és hátrányairól, valamint arról, hogy e modern technikák miként segítették vagy módosították az olyan, klasszikus lélektani problémák, mint a tárgyészlelés, emlékezeti rendszer(ek), nyelvhasználat, figyelmi folyamatok vagy az érzelmi állapotváltozások megértését. Az egyes témák során kitérünk a kapcsolódó, jelentősebb patológiás állapotok ismertetésére, valamint a neuropszichológiai és idegtudományi eredmények összevetésére.

INTÉZMÉNYEN BELÜLI GYAKORLAT 1 – EEG LABORGYAKORLAT

A két féléven keresztül folyó intézményen belüli gyakorlaton a hallgatók az egyik félévben kötelezően EEG laborgyakorlatot folytatnak. A kurzus célja, hogy a hallgató elsajátítsa a humán elektroencefalográfiás kísérletek tervezésének jellegzetességeit, mérésének módját, a főbb adatelemzési lépéseket és az eredmények értelmezésének lehetőségeit, statisztikai eljárások menetét. Tematika: kísérlettervezés E-prime szoftver segítségével, 32 csatornás EEG mérés a Biosemi rendszer alkalmazásával, EEG elemzés EEGLab Matlab toolbox segítségével, statisztikai elemzés SPSS szoftverrel.

PRORAMOZÁS 2

KOGNITÍV RENDSZEREK 3. MAGASABBRENDŰ KOGNITÍV FOLYAMATOK

A magas szintű kognitív folyamatok kurzusa építve az alapképzésben elsajátított átfogó ismeretekre a specifikusabb témákat tárgyalja. A kurzus áttekintést ad olyan specifikus témákról, amelyek az alapképzés átfogó képébe nehezebben illeszthetőek be, illetve tágabb teret ad az elméleti és történeti problémák tárgyalásának. A kutatásának története mélyebb történeti háttérbe ágyazza a korai modellek motivációit. Az analógiás gondolkodás és a következtetés kutatása a klasszikus kognitív kutatások később kevésbé integrálódott példáit mutatják be. A procedurális és a konnekcionista rendszerek ismertetésével a komputációs modelleket kívánjuk szemléltetni a kurzus tematikáján belül. Más fajok problémamegoldása során kitérünk a klasszikus összehasonlító pszichológiai és a modern evolúciós pszichológiai

fejleményekre. Az érzelmek szervező szerepe a motivációk általános célkijelölő jelentőségét, illetve a motivációk, mint komputációk szerepét ismerteti. A tudat kérdésénél áttekintjük a probléma ismert részleteit, illetve a megoldások ismert kezdeményeit. Tematikai csomópontok: A problémamegoldás kutatásának története; Procedurális modellek; Analógiás gondolkodás; Következtetés; Konnekcionista vs. szabályalapú rendszerek a magasrendű folyamatok modellezésére; Problémamegoldás más fajoknál; Nyelv és gondolkodás, a nyelvi relativizmus; Az érzelmek szerepe a problémamegoldásban; A tudat komputációs, idegtudományi és filozófiai problémája.

INTÉZMÉNYEN BELÜLI GYAKORLAT – VÁLASZTHATÓ MÓDSZER-ORIENTÁLT KUTATÁSI GYAKORLAT

Az intézményen belüli gyakorlat másik félévében a hallgató az oktatók által aktuálisan felkínált témákban olyan kutatásban vesz részt, amely során valamilyen kvantitatív vagy kvalitatív kutatási módszer alkalmazásában szerez tapasztalatot.

FEJEZETEK A FEJLŐDÉSLÉLEKTAN TERÜLETEIRŐL: FEJLŐDÉSI ZAVAROK

A kurzus folyamán áttekintjük a fejlődési problémák általános elméleti kérdéseit és a diagnózis leggyakoribb elvi és gyakorlati problémáit. A konkrét fejlődési problémák ismertetésekor áttekintünk néhány gyakori vagy jellegzetes problémát, mint a diszlexia, fejlődési diszkalkulia, SLI, Williams-szindróma, stb. A fejlődési zavaroknál bemutatjuk a tüneteket, a diagnózis lehetőségeit, a fejlesztés lehetséges módjait, és a fejlődési problémák elméleti jelentőségét. Tematika: A fejlődés és fejlődési zavarok általános kérdései A diagnózis mérés technikai problémái Fejlődési diszkalkulia A numerikus rendszerek további fejlődési zavarai Williams-szindróma Nyelvi zavarok I. Diszlexia Nyelvi zavarok II. SLI

FEJLŐDÉS- ÉS NEUROPSZICHIÁTRIA

A kurzus ismerteti a gyermek és felnőtt pszichiátriai kórképek tünettannát, különös hangsúlyt fektetve azok neurobiológiai alapjaira. A betegségek genetikai hátterét, etiológiáját, fejlődéspatológiai aspektusait, a kórképekben tapasztalható perceptuális, motoros és kognitív zavarok hátterében meghúzódó neurokémiai, valamint agyi strukturális és funkcionális eltéréseket az aktuális szakirodalmi eredmények tükrében ismertetjük. A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a pszichopatológiai eltérések orvosi alapjait, a terápiás módszerek lényegét, a mentális zavarok modern idegtudományi megközelítéseit, vizsgálati módszereit és a főbb kutatási eredményeket.

RORSCHACH II.

A Rorschach I. kurzusra építve, ahol megismertedtünk az eszközzel, a hallgatók megtanulták a teszt felvételét és az öt oszlop lejelölését, a második féléves anyag részét képezi a mutatók kiszámolásának megtanulása, valamint a háromféle értelmezés (mutató szerinti, szekvenciális és felszólító jelleg szerinti) alapjainak elsajátítása. A félév végén arra is kitérünk, hogy hogyan lehet a teszt alapján nyert adatokból – megfelelő klinikai kérdés nyomán és az explorációs adatokkal integrálva - adekvát pszichológiai véleményt írni.

VEZETETT KUTATÓMUNKA

A kurzus célja a tudományos kutatásokhoz szükséges készségek fejlesztése egy kutatási terület vagy téma mélyebb megismerése révén. A hallgatók az oktatók-kutatók témakínálatából választhatnak. A félév alatt végzett kutatómunkát az adott oktatóval tervezik meg és az ő felügyelete és irányítása mellett végzik el. Elképzelhető, hogy a vezetett kutatómunka során végzett kutatás beépül a hallgató szakdolgozatába.

TEREPGYAKORLAT

A kognitív programban a hallgatók választhatnak, hogy a terepgyakorlatot a klinikai neuropszichológia vagy a gyermekpszichiátria területén végzik. Tekintettel arra, hogy a neuropszichiátriai diagnosztikai gyakorlat mind a klinikai neurológia, mind a pszichiátria szakterületét érinti, a gyakorlat megkezdése előtt a hallgatónak lehetősége nyílik a gyakorlólé hely megválasztására.

Az SZTE Neurológiai Klinikáján a gyakorlat alatt a hallgatók betekintést kapnak a neurológiai kórképekben igen gyakran jelentkező pszichés eltérések értelmezésének nehézségeibe. A betegeken elvégzett diagnosztikai eljárások (CT, MR, EEG) eredményének tükrében a hallgatóknak larvált kognitív eltérések speciális neuropszichológiai tesztekkel történő vizsgálatára van lehetősége. Mivel intézetünk szoros munkakapcsolatban áll a Neurológiai Klinika munkatársaival, amely elsősorban a szubkortikális területek sérülése (spinocerebelláris ataxia, Huntington-kór, Parkinson-kór, stb.) kapcsán kialakuló neurokognitív eltérések vizsgálatára irányul, több olyan vizsgálati eljárásra van lehetőség, amelyek alkalmazásáról és eredményeinkről munkatársaink számos hazai és nemzetközi konferencián már beszámoltak.

Az SZTE Pszichiátriai Klinika Rehabilitációs Osztályán töltött gyakorlat során hallgatóink megismerkedhetnek a bentfekvő, illetve az ambuláns keretek között a kezeléseket látogató pszichiátriai betegek rehabilitációs kezelésével. Az osztályon dolgozó pszichiáterek, szakpszichológusok és szakápolók komplex, egyéni és csoportterápiás ülések során segítik a betegek visszailleszkedését a társadalomba, betegségük megértését és elfogadását. A pszichoedukációs foglalkozások során a betegek családtagjainak is lehetősége van a gyakran stigmatizált pszichiátriai kórképek kialakulásának, tüneteinek és kezelésének megismerésére.

A gyermekpszichiátriai osztályon töltött gyakorlat során a hallgatóknak lehetősége van a betegekkel való kapcsolat kialakítására, explorációk és egyéb vizsgálati eljárások alkalmazásával az etiológiai faktorok feltárására. Különös hangsúlyt fektetünk a gyermekpszichiátriai kórképek fejlődéslélektani szempontok alapján történő differenciáldiagnosztikai vizsgálatába, a pszichodiagnosztikai tesztek szakpszichológusi felügyelet mellett történő felvételébe és kielemezésébe, valamint az alkalmazott komplex pszichoterápiás, szocioterápiás és/vagy biológiai kezelési módszerek alkalmazásába.

4.3. TANÁCSADÁS ÉS ISKOLAPSZICHOLÓGIAI SZAKIRÁNY

A Tanácsadás- és iskolapszichológia szakirányon a hallgatók megismerkednek a tanácsadás különféle elméleti irányzataival, az életvezetési, pálya- és munkatanácsadás elméleteivel és a krízis-elméletekkel. Megismerik továbbá a tanácsadás és az iskolapszichológia különböző területein használt diagnosztikai eljárásokat, az iskolapszichológia elméleti irányzatait, feladatát és munkamódszereit, az oktató-nevelő intézmények szervezeti sajátosságait, a pedagógia, a gyermekvédelem, a gyermek és serdülő pszichiátria tanácsadásban és iskolapszichológiában hasznosítható eredményeit. A hallgatók felkészítést kapnak a diagnosztikai és tanácsadási módszerek alkalmazására a gyakorlatban különböző életkorú kliensekkel való foglalkozás esetében, az egyéni-, csoport - és családi tanácsadásra, a fejlődés és a változás elősegítésére, pszichológiai ellátás nyújtására a prevenció különböző szintjein. A szakirány megalapozza az MA diplomát követő szakképzések (pl. iskolapszichológiai, klinikai, egészségpszichológiai szakképzés) elvégzését, a kutatói érdeklődéssel rendelkezők számára továbbá megnyitja a doktori iskolába jelentkezés lehetőségét.

4.3.1. A TANÁCSADÁS ÉS ISKOLAPSZICHOLÓGIA SZAKIRÁNYOS KURZUSOK HÁLÓTERVE

TANTÁRGY	Ea /Gyak	Kredit	Félév
Karrier és életvezetési tanácsadás	Gy.	2	2

Tanácsadás elméletei és irányzatai	Ea.	3	2
Addiktológiai alapismeretek	Ea.	3	2
Diagnosztikai módszerek a tanácsadásban és az iskolában	Ea.	2	3
Intervenciós és fejlesztő módszerek	Gy.	2	3
Gyermek pszichodiagnosztika	Gy.	2	3
Az iskolapszichológia elméletei, szervezeti keretei és módszerei	Ea.	2	2
Szocializációs zavarok és következményeik	Ea.	2	2
A preventív magatartás alapjai	Ea.	2	2
A tanácsadás speciális területei	Ea.	2	2
Az önszabályozás és a személyes növekedés modelljei	Ea.	2	2
Esetvezetés a tanácsadásban	Ea.	2	3
Gyermek- és serdülő pszichiátria	Ea.	4	1
Iskola- és oktatásszociológia	Ea.	2	2
Vezetett kutatómunka	Gy.	10	3
A Rorschach-teszt alapjai – elmélet és alkalmazás	Gy.	5	2
Rorschach 2	Gy.	2	3
Kapcsolati és kommunikációs tanácsadás a gyógyításban (választható)	Gy.	5	2
Nevelési tanácsadás a gyakorlatban	Gy.	5	2
Terepgyakorlat 1	Gy.	10	3
Terepgyakorlat 2	Gy.	10	4
Szakdolgozat	Gy.	20	4
Záróvizsga			

4.3.2. A TANÁCSADÁS ÉS ISKOLAPSZICHOLOGIA SZAKIRÁNYOS KURZUSOK ÉS TEREPGYAKORLATOK LEÍRÁSA

GYERMEK- ÉS SERDÜLŐ PSZICHIÁTRIA

A kurzus ismerteti a gyermek és serdülő pszichiátriai kórképek tünettanát, különös hangsúlyt fektetve azok neurobiológiai alapjaira. A betegségek genetikai hátterét, etiológiáját, fejlődéspatológiai aspektusait, a kórképekben tapasztalható perceptuális, motoros és kognitív zavarok hátterében meghúzódó neurokémiai, valamint agyi strukturális és funkcionális eltéréseket az aktuális szakirodalmi eredmények tükrében ismertetjük. A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a pszichopatológiai eltérések orvosi alapjait, a terápiás módszerek lényegét, a mentális zavarok modern idegtudományi megközelítéseit, vizsgálati módszereit és a főbb kutatási eredményeket.

TANÁCSADÁS ELMÉLETEI ÉS IRÁNYZATAI

A kurzus célja: A tanácsadás főbb elméleteinek és irányzatainak bemutatása. A segítő hivatáshoz szükséges alapvető készségek tudatosítása. A pszichológus hivatás-személyiségének tudatosítása, a tanácsadás kompetencia határainak kijelölése. A kurzus kiemelt figyelmet fordít a humanisztikus tanácsadási irányzat megismertetésére. Az empátia, kongruencia, tolerancia személyiséglelektani hátterének bemutatása. A verbalizáció és

tükrözés módszertanának ismertetése. Továbbá kiemelt speciális célcsoport a felsőoktatásban tanulók illetve a munkanélküliek számára nyújtott tanácsadás.

KARRIER ÉS ÉLETVEZETÉSI TANÁCSADÁS

A kurzus célja, hogy olyan a pszichológiai tanácsadás alkalmazása során használt praktikus ismereteket és fejlesztést nyújtson, amely segíti a terepen végzendő hatékony munkát. A kurzus már meglévő dokumentumok feldolgozásának, értelmezésének módszereivel, illetve az esetmegbeszélés technikáival ismerteti meg a hallgatókat.

A kurzus keretében az ismeretek átadása mellett csoportos, páros és egyéni tevékenység keretében zajlik a tanulás és tapasztalatszerzés (pl. a csoportos konzultáció, tanácsadás technikájának modellálása, akvárium gyakorlattal; csoportos esetmegbeszélés módszerei, technikáinak bemutatása).

ADDIKTOLÓGIAI ALAPISMERETEK

A tantárgy a korszerű addiktológiai ismeretek klinikai és egészségpszichológiai vonatkozásaival ismerteti meg a hallgatókat. A kurzus négy részre oszlik. A történeti bevezető után az elsőben az abúzus/függőség/dependencia kialakulását és fennmaradását magyarázó modellekre (biológiai-orvosi, dinamikus, kognitív-tanulásméleti, szociálpszichológiai) esik a hangsúly, ezt követi a különböző részterületek (dohányzás, alkohol, drog, játékszenvedély, tevékenység-addikció, társfüggőség) pszichopatológiájának és patopszichológiájának megtárgyalása. A harmadik rész a diagnosztikával foglalkozik, ami kiterjed a háttérben meghúzódó személyiségtényezők, komorbid állapotok (szorongás, depresszió, személyiségzavarok) a szövődmények (kognitív károsodás) feltárására. Az utolsó rész a komplex terápiás lehetőségeket veszi számba a prevenciótól az egyéni és csoportos pszichoterápián és farmakológiai kezelésen át egészen a zárt intézményben zajló rehabilitációig.

AZ ISKOLAPSZICHOLÓGIA ELMÉLETEI, SZERVEZETI KERETEI ÉS MÓDSZEREI

A kurzus célja, hogy közelebbről megismertesse a szakterületet, betekintést nyújtson az iskolapszichológusok gyakorlati terepének az iskolának az életébe. Megismerteti a szervezeti – működési kereteket valamint betekintést ad legjellemzőbb iskolapszichológiai munkaterületekbe. A kurzus ötvözi az előadás és gyakorlat módszertanát. Ezért bár előadásként van bejegyezve a hatékony tanuláshoz a személyes jelenlét feltétlenül ajánlott!!

SZOCIALIZÁCIÓS ZAVAROK ÉS KÖVETKEZMÉNYEIK

A kurzus a gyermek- és serdülőkorú viselkedés problémák tüneteivel, különböző faktoraival, diagnózisával és kezelésével foglalkozik. A kockázati faktorok összekapcsolódásának, a védőfaktoroknak, a viselkedészavar eltérő modelljeinek, illetve a problémaviselkedés stabilitásának, változásának ismertetése mellett részletesebben foglalkozik a következőkkel: viselkedés- és oppozíciós zavar, félénkség és visszahúzódás, serdülőkorú problémaviselkedés gyakoribb fajtái (törvénysértés, alkohol és drogfogyasztás, szerencsejáték, iskolai lemorzsolódás, stb.).

A PREVENTÍV MAGATARTÁS ALAPJAI

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a preventív egészségviselkedés alapjaival. Bemutatásra kerülnek az egészségviselkedést meghatározó tényezők, így például az egészséggel kapcsolatos nézetek, reprezentációk, és társas-kulturális hatások, így például a média hatása. Kiemelt szerepet kap az egészségviselkedés módosításának kognitív-viselkedéses nézőpontja. Külön tárgyaljuk bizonyos speciális rizikóviselkedések (alkoholfogyasztás, dohányzás, mozgáshiány stb.) módosításának a lehetőségeit. Szó lesz a stressz és a betegségek kapcsolatáról, a stresszkezelés lehetséges módzatairól is. Külön tárgyaljuk a megküzdési stratégiákkal kapcsolatos elméleteket és ezek gyakorlati alkalmazhatóságát, illetve az egészségügyi kampányok társadalomlélektani kérdéseit.

A RORSCHACH-TESTT ALAPJAI – ELMÉLET ÉS ALKALMAZÁS

A félév során a hallgatók a Rorschach teszt mint személyiségvizsgáló eljárás használatának elméleti és gyakorlati alapjait valamint a jegyzőkönyv jelölését sajátítják el.

A tananyag elsajátítása folyamatos gyakorlást és munkát igényel, ami az órai részvétel során és a házi feladatokban ölt testet.

AZ ÖNSZABÁLYOZÁS ÉS A SZEMÉLYE NÖVEKEDÉS MODELLJEI

A TANÁCSADÁS SPECIÁLIS TERÜLETEI

DIAGNOSZTIKAI MÓDSZEREK A TANÁCSADÁSBAN ÉS AZ ISKOLÁBAN

A félév során a hallgatók megismerkednek a tanácsadási munkában használatos diagnosztikai munkával. A diagnózisalkotás sajátosságainak megtárgyalása után részletesen kitérünk az interjúk különböző válfajaira, a teljesítmény- és viselkedésvizsgálatokra jellemzőire, valamint az objektív és projektív tesztek alkalmazhatóságának kérdéseire, a pályaválasztási és az iskolai tanácsadásra. A kurzus második felében olyan, a gyakorlatban jól használható információgyűjtési eljárásokkal ismerkedhetnek meg a hallgatók, amelyek nem tartoznak a klasszikus diagnosztikai eszközök körébe, ugyanakkor nagyon jól használhatók az iskolapszichológiai gyakorlatban. Alkalmasak csoportok megismerésére, a csoporton belüli működési jellemzők feltárására, tanulással, ill. beilleszkedéssel összefüggő problémák feltárására.

INTERVENCIÓS ÉS FEJLESZTŐ MÓDSZEREK

A kurzus a korábbi elméleti ismertekre alapozottan a gyakorlati készségek fejlesztését célozza. A gyakorlatok során a hallgatók saját élményre alapuló tanulási folyamat során ismerkedhetnek meg a különböző intervenciót vagy fejlesztést segítő eszközökkel. Így többek között a dramatikus elemekre, a csoport dinamikát kihasználó módszerekre, a tranzakció analízisre vagy a mesékre-játékokra építő élmény alapú technikákkal. A kurzus tartalmának súlypontjait minden meghirdetés előtt a képzés korábbi fázisának tartalmával valamint a hallgatók előképzettségével összhangban alakítjuk ki.

GYERMEK PSZICHODIAGNOSZTIKA

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a gyermekek vizsgálata során használt pszichodiagnosztikai módszerekkel (kérdőívekkel, teljesítménytesztekkel, projekciós tesztekkel). Az elméleti anyag átadásán kívül helyzetgyakorlatokban való részvétel, illetve a mindennapi gyakorlatból vett esetek megbeszélése segíti a tananyag elsajátítását.

ESETVEZETÉS A TANÁCSADÁSBAN

A kurzus két részre oszlik. A félév első felében a hallgatók megismerkednek a segítő kapcsolat alapvető jellemzőivel (kapcsolati dinamika, a beavatkozás típusai, az esetvezetés meghatározói és kritériumai, diagnosztika, a segítő folyamat szakaszai és tervezése, keretek, lezárás...), instrukciókat és támpontokat kapnak saját segítői-tanácsadói gyakorlatukhoz.

A félév második felében a hallgatók tanácsadói gyakorlatára építve esetmegbeszéléseket tartunk. Ennek során a hallgatók egyrészt bemutatják saját munkájukat, másrészt a kurzusfelelős vezetésével - szupervíziós csoportként funkcionálva - a csoport reflexióival elősegíti a hallgató sikeres gyakorlati tevékenységét.

RORSCHACH II.

A Rorschach I. kurzusra építve, ahol megismerkedtünk az eszközzel, a hallgatók megtanulták a teszt felvételét és az öt oszlop lejelölését, a második féléves anyag részét képezi a mutatók kiszámolásának megtanulása, valamint a háromféle értelmezés (mutató szerinti, szekvenciális és felszólító jelleg szerinti) alapjainak elsajátítása. A félév végén arra is kitérünk, hogy hogyan lehet a teszt alapján nyert adatokból – megfelelő klinikai kérdés nyomán és az explorációs adatokkal integrálva - adekvát pszichológiai véleményt írni.

VEZETETT KUTATÓMUNKA

A kurzus célja elsősorban a tudományos kutatásokhoz szükséges tudás és készségek fejlesztése. A hallgatók a vezetett kutatási gyakorlaton olyan témákban végeznek konzultációs segítséggel önálló, illetve team jellegű kutatómunkát, amelyek társadalomtudományi kérdésekre keresnek választ. Ennek keretében elsajátíthatják a kérdésfeltevés, operacionalizálás gyakorlatát. A kurzus lehetőséget teremt a szakirodalom

áttekintő és kritikai feldolgozását segítő kompetenciák fejlődéséhez magyar és idegen nyelven egyaránt. Továbbá a hallgatók tapasztalatokat szerezhhetnek, a kvalitatív és kvantitatív mérőeszközök kidolgozásának és alkalmazásának lehetőségeiről, és korlátairól. Begyakorolhatják azokat az adatelemzési módszereket, amelyeket az elméleti képzés során már megismertek. A hallgatók az oktatók-kutatók témakínálatából választhatnak, amelyek felölelik a gazdasági működéseket, a politikai gondolkodást, a különböző sztereotípiák és értékek kutatásának területeit. A kurzus elősegíti a szakdolgozat sikeres megírását, az elmélyült kutató munkát. A kurzus során a hallgatók számára konzultációs ellenőrző pontokat iktatunk be, amely lehetővé teszi a kutatómunka folyamatának egyedi nyomon követését, és a differenciált segítségadást, fejlesztést.

TEREPMUNKA 1. FELSŐOKTATÁSI TANÁCSADÁS

A gyakorlat során a hallgatók képzett és gyakorlott tanácsadó pszichológusok, pszichiáterek, mentálhigiénikusok munkájában tekinthetnek bele. Önállóan vezethetnek karrier tanácsadást, pályatanácsadást, illetve bizonyos tesztek, így pályaaorientációs és személyiségtesztek felvételét és értékelését is elvégezhetik. A felsorolt tevékenységek minden esetben egy a központban dolgozó szakember vezetésével, konzultatív segítsége mellett történhetnek csak. Bepillanthatnak az Egyetemi Életvezetési Tanácsadó Központban zajló egyéb pszichológusi munkába is, így a fogyatékossgal élő hallgató mentális és életvezetési problémáinak ellátásába, közösségi mentálhigiénés munkába. Az említett területeken részfeladatokat is elláthatnak.

Részt vehetnek az intézményben zajló szupervíziós megbeszéléseken, illetve a heti rendszerességű operatív megbeszéléseken. Munkájukról az intézmény szakembereitől rendszeresen értékelő visszajelzést kapnak, melynek elemzése, és értékelése az egyetemi intézményi keretben is megtörténik a terepgyakorlatot követő csoportos feldolgozás keretében. A hallgatók gyakorlati értékelése egyrészt a terepen dolgozó szakember írásos véleményére, másrészt a hallgató által a gyakorlati munkáról összeállított portfólió értékeléséből tevődik össze.

TEREPMUNKA 2. ISKOLAPSZICHOLÓGIAI TEREPMUNKA

A gyakorlat során a hallgatók képzett és gyakorlott iskolapszichológusok vezetésével önállóan, illetve szupervízió mellett végezhetnek szűrővizsgálatokat, diagnosztikus tevékenységet, adatelemző és értékelő munkát. Bepillanthatnak az oktatási intézményekben folyó pszichológusi munkában a közoktatás három szintjén: az óvoda, általános iskola és középfokú intézményekbe.

Részt vehetnek konzultációs folyamatokban, részben önállóan vezethetnek fejlesztő foglalkozásokat. Munkájukról a szakpszichológusoktól minden esetben értékelő visszajelzést kapnak, melynek elemzése, és értékelése az egyetemi intézményi keretben is megtörténik a terepgyakorlatot követő személyes beszámoltatás keretében. A hallgatók gyakorlati értékelése egyrészt a terepen dolgozó szakember írásos véleményére, másrészt a hallgató által a gyakorlati munkáról összeállított portfólió értékeléséből tevődik össze.

4.3.3. GYAKORLATI KÉPZÉS A TANÁCSADÁS ÉS ISKOLAPSZICHOLÓGIA SZAKIRÁNYON

A tantervi gyakorlati órákon kívül a gyakorlati képzés két fő keretét egyrészt az intézményen belüli gyakorlatok (lsd. tantervek), másrészt az egybefüggő szakmai terepgyakorlat adja. A 90 órás tanácsadás és 90 órás iskolapszichológiai terepgyakorlatok olyan intézmények keretében folynak, ahol nagy szakmai tapasztalattal, és szakpszichológusi végzettséggel rendelkező kollégák dolgoznak. A mentortanárok bevezetést nyújtanak a szakterület főbb munkaformáiba, eközben kisebb önálló feladatokkal bízzák meg a diákokat, és az elvégzett tevékenységet közösen értékelik. A Szegedi Egyetem Pszichológiai Intézete Szeged mellett a Dél-alföldi térség több nagyvárosában (Gyula, Hódmezővásárhely, Szolnok), valamint Budapesten is rendelkezik gyakorlóhelyekkel. A levelező képzésben résztvevők számára igyekszünk lehetőséget biztosítani a lakóhelyükhöz közel eső településen a gyakorlat elvégzésére.

5. SZAKDOLGOZAT, ZÁRÓVIZSGA, DIPLOMA

Az MA szakdolgozat témavezetői irányítással elkészített, önálló, empirikus vagy elméleti kutatásra épülő diplomamunka, amely témájában az elvégzett szakirányhoz kapcsolódik. Ha valaki abban a témában szakdolgozik, mint amiben a BA szakdolgozatát végezte, akkor fontos tisztában lennie azzal, **hogy az MA szakdolgozatnak 70%-ban el kell térnie a BA szakdolgozattól az Egyetem szabályai szerint!** A szakdolgozat minimum 50.000 karakter terjedelmű (szókész és bibliográfia nélkül) és alapvetően az empirikus dolgozatokra vonatkozó tartalmi és formai követelményeket követi. Ritka és indokolt esetben elméleti szakdolgozatot is lehetséges írni.

A határidőre leadott diplomamunkát a témavezető és egy, az Intézet által kijelölt opponens értékeli írásban szövegesen és érdemjeggyel (egymástól függetlenül). Az írásos véleményt és az érdemjegyet legkésőbb a záróvizsga időpontja előtt 8 munkanappal a jelölt rendelkezésére kell bocsátani. Az írásos véleményben a témavezető és az opponens a szakdolgozat, illetve a hallgató által választott specializáció tárgykörébe tartozó kérdéseket tesz fel, melyekre a jelölt a záróvizsgán válaszol.

A diplomamunka védeése során - azaz a záróvizsgán - a jelölt előbb ismerteti dolgozatának tartalmi és módszertani alapvetéseit, célkitűzéseit és főbb eredményeit, majd válaszol az írásos véleményekben megfogalmazott kérdésekre, véleményekre. Az összértékelésbe beszámít a szakdolgozat témavezetői és opponensi értékelése mellett a védeken nyújtott teljesítmény, amely szintén önálló érdemjegyet kap. Az államvizsga jegyet a dolgozatra kapott két értékelés és a védeken nyújtott teljesítmény értékelésének átlaga adja. A záróvizsga lefolytatásának általános szabályait, a jogorvoslati lehetőségeket a Szegedi Tudományegyetem hatályos Tanulmányi és vizsgaszabályzata tartalmazza. A záróvizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókat (halasztás, ismétlés stb.) a BTK Tanulmányi és Vizsgaszabályzata tartalmazza.

Az MA oklevél a képzettség megnevezése után zárójelbe foglalva ismeri el az elvégzett szakirányt mint specializációt, azonban ez nem befolyásolja azt a tényt, hogy az "okleveles pszichológus" egységes képzettséget jelent. Az okleveles pszichológus diploma felhatalmazást ad a pszichológus hivatás gyakorlására. Ez magában foglalja (megfelelő szakmai szupervízió mellett) a pszichológiai gyakorlati módszerek, elemző és beavatkozó eljárások használatát különféle nevelési, képzési, fejlesztő, gyógyító, rehabilitációs és kutatóintézményekben. A mesterszakon végzetek felkészülteké válnak az alapvető diagnosztikai és beavatkozó eljárások szakszerű alkalmazására, az új tudományos eredmények követésére és a szakterületen folytatott kutató – fejlesztő tevékenységre.

A mesterszakos diplomában megjelölik a szakirány elvégzését, azonban a mesterszak szakirányának elvégzése nem jelenti, hogy valaki szak-pszichológussá vált. Ahogyan az orvosi szakmában is, a pszichológia területén is az általános diploma megszerzése után, azt követő szakképzések során következik a szakpszichológussá válás. A pszichológussá válás folyamata a mesterképzéssel nem ér véget - a diploma megszerzése után a végzetek különböző szakképzéseken és módszerspecifikus képzéseken szerezhetik meg. Bármely szakképzésre lehet okleveles pszichológus diplomával jelentkezni, függetlenül attól, hogy valaki milyen szakirányt végzett. Az MA diploma megszerzését követően a továbbképzés tudományos orientációjú vonalát a doktori szintű tanulmányok jelentik. Az MA-án túli képzésekre vonatkozóan további információk találhatóak az intézeti honlap "Felvételizőknek" szóló menüpont alatti pályaleírásban

Az **intézet keretében** az MA képzés elvégzése után jelenleg **kétféle szakpszichológus képzés** elvégzésére van lehetőség. 2013 szeptemberétől **Alkalmazott egészségpszichológus** szakképzés végezhető, 2014 szeptemberétől lehetőség van **Pedagógiai szakpszichológus**

(óvoda- iskolapszichológus) szakképzés elvégzésére is. Bővebb információk a BTK honlapján: felvételizőknek link alatt találhatnak az érdeklődők.

6. EGYÉB TUDNIVALÓK

6.1. Kiváló hallgatói program

A mesterszakon is működtetjük a Kiváló Hallgatói Programunkat, amely azt jelenti, hogy azok a hallgatók, akik a tanulmányok kiváló végzésén túl plusz teljesítményt nyújtanak, a záróvizsgán "Kiváló hallgató" elismerő oklevelet kapnak a Pszichológiai Intézettől. A Kiváló Hallgatói Programban figyelembe vesszünk minden lehetséges kiemelkedő teljesítményt. Ilyen az OTDK-án való részvétel, kiemelt esetben díjazás, tudományos konferencián való részvétel, a szakmai folyóiratban való publikáció, Erasmus tanulmányút, demonstrátori ösztöndíj, közéleti tevékenység. A kiváló hallgatói oklevél helyi elismerés, azonban a további karrier úton, a különböző helyekre történő jelentkezéskor feltüntethető az életrajzban és hangsúlyossá teszi a hallgató érdekében írt ajánlóleveleket is.

6.2. Gyakran ismételt kérdések

- Lehet-e áthallgatni egyik szakirányból a másikba?

Nem, sajnos sem a tanszékek erről hozott közös döntése, sem a Neptun nem teszi azt lehetővé, hogy a másik szakirány kurzusát valaki felvegye, de egyes órákra, oktatói engedéllyel bejárni megengedett.

- Mit kell pontosan teljesíteni a záróvizsgára bocsátáshoz, illetve a végzéshez?

Meg kell szerezni a 120 kreditet és a kijelölt határidőig leadni a szakdolgozatot. A záróvizsga a szakdolgozat megvédéséből áll. A nyelvvizsga-követelményekről a Tanulmányi Osztály ad tájékoztatást.

- Lehet-e a pszichológia MA mellett másik szakom?

Igen, bölcsész és más karon hirdetett szakokat is fel lehet venni.

